

Вілбур Сміт — південноафриканський письменник, автор понад 40 історичних і пригодницьких романів. За сценаріями Сміта було знято 10 фільмів. Його книги видано 26 мовами в 38 країнах накладом понад 110 мільйонів примірників. Твори автора увійшли до списку «200 найкращих книжок за версію BBC».

Судан, кінець XIX століття. Лідер повстанців Магді оголошує джихад єгипетській владі та підданам Британської імперії. Місто Хартум опиняється в облозі. Удень і вночі барабани магдистів співають про смерть, яка чекає на кожного невірного. Тисячі невинних цивільних загнано в пастку. Магдисти от-от увірвуться в місто. Єдина надія на порятунок — чекати сил деблокади з півночі. У вирі жорстокості переплелися долі купки європейців — безстрашного генерала Чарльза Гордона, торговця-авантюриста Райдера Кортні, сміливої англійки Ребекки Бенбрук, офіцера-шибайголови Пенрода Беллентайна. Втрата коханих і зрадництво друзів, полон і рабство, любов до ворога й криваві сутички на жорнах історії — у цій гарячці так важко вижити! І не втратити найцінніше — людяність.

18+

www.bookclub.ua

ISBN 978-617-12-8451-7

9 786171 284517

ВІЛБУР

СМІТ
ФІКШН
ТРИУМФ
СОНЦЯ

ВІЛБУР
СМІТ

ТРИУМФ
СОНЦЯ

WILBUR
SMITH
THE TRIUMPH
OF THE SUN

A NOVEL

ZAFFRE

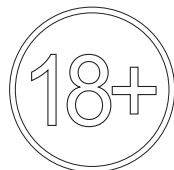
ВІЛБУР
СМІТ
ТРИУМФ
СОНЦЯ

РОМАН

Переклад з англійської
Андрія Зорницького

ХАРКІВ 2021 КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.112.6
С50

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Уперше опубліковано англійською мовою під назвою
THE TRIUMPH OF THE SUN видавництвом Macmillan

Українською мовою публікується з дозволу
The Van Lear Agency and Bonnier Books UK

The moral rights of the author have been asserted

Перекладено за виданням:
Smith W. The Triumph of the Sun : A Novel / Wilbur Smith. —
London : Zaffre, 2018. — 656 p.

Дизайнер обкладинки *Іван Дубровський*

ISBN 978-617-12-8451-7
ISBN 978-1-78576-700-5 (англ.)

- © Orion Mintaka (UK) Ltd, 2005, 2018
- © DepositPhotos.com / sibrikov, baydavn, ZueRahman, Viktoriia-Dyachenko, zntm666, обкладинка, 2021
- © Nemiго Ltd, видання українською мовою, 2021
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», переклад і художнє оформлення, 2021

*Цю книжку присвячено
моїй дружині Мохінісо — найкращій із пригод,
що будь-коли траплялися зі мною*

Непогамовною віковічною спрагою палає земля,
а в сталевій блакиті неба навряд чи хоч хмаринка
затмарює безжальний тріумф сонця.

Вінстон С. Черчилль

Річкова війна. 1905

Ребекка сперлася ліктями на підвіконня широкого неза-скленого вікна, і спека пустелі вїйнула їй у лице, неначе з плавильної печі. Здавалося, навіть ріка внизу парувала, немовби казан. У цьому місці вона була майже з милию завширшки, оскільки стояла пора, коли Ніл розливається. Силою течії по всій блискучій поверхні утворилися вири й водоверті. Білий Ніл став зеленим і тхнув гниллю боліт, через які протікав лише трішечки вище, — боліт, які тяглися територією завбільшки як Бельгія. Араби називали цю драговину Бахр-ель-Газаль, а британці нарекли її Суддом.

Торік, упродовж прохолодніших місяців, Ребекка плавала з батьком туди, де у верхів'ях із баговиння з'являється ріка. А далі річища та плеса Судду губилися в незвіданій трясовині, рясно вкритій плавучим килимом водоростей, що повсякчас переміщувався, ховаючи їх від очей будь-кого, крім наймайстерніших і найдосвідченіших лоцманів. Цей заболочений, малярійний світ уподобали крокодили з гіпопотамами, міриади дивних пташок, гарнесеньких упереміш із гротескними, й ситатунги — химерні антилопи-амфібії, які адаптувалися до життя у воді, з гвинтоподібними ріжками, кошлатими шубками та видовженими копитцями.

Ребекка повернула голову, і пасмо густого білявого волосся впало, накривши їй око. Вона змахнула його й глянула нижче за течією — туди, де зливалися дві величні ріки. Картина незмінно захоплювала дівчину, хоча та щодня споглядала її ось уже два довгих роки. По центру річища дрейфував гігантський пліт із водоростей, що відірвався від болотного покриву. Тож стромовина понесе його все далі, аж доки ген на півночі не розпорошить на бурхливих перекатах — порогах,

які час від часу порушують гладінь нільського плину. Ребекка простежила поглядом за незграбним просуванням острівця, аж поки той не досягнув місця злиття двох Нілів.

Інший Ніл спускався зі сходу — прохолодний і чистий, наче гірський струмок, який його й породжував. Тепер, у пору розливу, оті блакитнувато-сіруваті води забарвлював мул, який вимивало з гірських пасом Абіссинії. За таким кольором його й нарекли. Блакитний Ніл був трішки вужчий, ніж його близнюк, та все ж зміївся могутнім потоком. Ріки зливалися біля вершини суходільного трикутника, на якому стояло «Місто слонового хобота». Саме це дослівно означала його назва — Хартум. Два Ніли змішувалися не одразу. Аж ген униз за течією, скільки сягало око Ребекки, вони струмували біч-о-біч у спільному ложі, зберігаючи кожен свій колір і неповторний характер, доки за двадцять миль¹ далі не налітали водночас на скелі біля входу в тіснину Шаблука й там не збовтувалися в нуртівному союзі.

— Ти мене зовсім не слухаєш, любя, — різко сказав її батько.

Ребекка, усміхнувшись, обернулася до нього обличчям.

— Вибач, тату, я відволіклася.

— Знаю, знаю. Нині час випробувань, — погодився він. — Але тобі треба сміливо глянути їм у вічі. Ти більше не дитина, Бекі.

— Воїстину ні, — із запалом підтакнула донька: вона й не мала наміру скиглити, бо ніколи не скигвила. — Минулого тижня мені сповнилося сімнадцять. Мати в такому віці вийшла за тебе заміж.

— І ось тепер *ти* заступила її як господарка в моєму домі. — Від згадки про кохану дружину й страхітливу смерть, яку та прийняла, на його обличчі проступив страдницький вираз.

— Тату, любий, ти щойно сам заплутався в тенетах власних аргументів. — Вона розсміялася. — Якщо я та, ким виходжу

¹ 1 миля ≈ 1,6 км. (Тут і далі прим. пер.)

за твоїми словами, то як ти можеш вимагати від мене, щоб я залишила тебе?

Девід Бенбрук, здавалося, спантеличився — а відтак забув своє горе й засміявся разом із нею. Красуня донька була така кмітлива, що він рідко міг опиратися їй. «Як же ти схожа на матір!» Ця фраза зазвичай знаменувала білий прапор беззастережної капітуляції, але цього разу той не здавався й сперечався далі. Ребекка знову обернулася до вікна — не те щоб ігноруючи батька, але слухаючи лиш упіввуха. Тепер, коли він нагадав їй про страшну небезпеку, що чигала на них, вона відчула в сонячному сплетінні крижані кігті тваринного жаху й глянула за ріку.

До її дальнього берега тулилася безладна забудова Омдурмана, тубільного міста, — крихітні з такої відстані глинобитні споруди того ж кольору, що й пустеля довкола, вони мерехтіли в мареві, завбільшки як лялькові. А все ж тривога ширилася від них не менш люта, ніж спека від сонця. Вдень і вночі не змовкали литаври — постійне нагадування про смертельну загрозу, що нависла над ними. Ребекка чула, як вони рокочуть із-за ріки, мовби серцебиття дракона. А ще виразно уявляла собі, як той сидить у центрі свого павутиння, жадібно зиркаючи на інший бік вод, — фанатик із непогамовною жагою до людської крові. Скоро він зі своїми поплічниками прийде по них. Здригнувшись, вона знову зосередилася на батьковому голосі.

— Я, звісна річ, визнаю, що ти успадкувала від матері її хоробрість і впертість, але подумай про двійняток, Бекі. Вони ж ще крихітки — і тепер ти їм за ньеньку.

— Про свій обов'язок перед ними я пам'ятаю щодня й щохвилини, — спалахнула дочка, а далі так само легко приборкала гнів і знов усміхнулася — тією усмішкою, яка завжди розтоплювала його серце. — Але думаю також і про тебе. — Вона пройшла по кімнаті й, зупинившись біля батькового стільця, поклала руку тому на плече. — Якщо ти, тату, поїдеш із нами, то й ми з дівчатками вирушимо.

— Бекі, я не можу. Мене тримає обов'язок. Я — генеральний консул Її Величності, якому доручено священну місію. Моє місце тут, у Хартумі.

— Тоді й моє, — навпростець відказала Ребекка й поглядила того по голові. Його й досі густе волосся пружинило під її пальцями, хоч і було вже в ньому більше срібла, ніж смоли. Він був показним чоловіком, і дочка часто розчісувала йому шевелюру чи підстригала й завивала вуса — з не меншою гордістю, ніж колись її мати.

Батько зітхнув, збираючись із силами для подальших заперечень, але цієї миті крізь віконну пройму долинув верескливий хор пронизливих дитячих криків. Обоє заціпеніли. Вони впізнали голоси й були вражені в самісінькі серця. Ребекка кинулася до виходу, а Девід вискочив із-за письмового столу. А відтак гамір зачувся знову, і ті заспокоїлись: у ньому вгадувався не жах, а збудження.

— Вони в сторожовій вежі, — промовила дівчина.

— Їм туди не можна! — скрикнув батько.

— Їм багато куди не можна, — погодилася Ребекка, — але саме там їх здебільшого й удається знайти.

Вона здолала шлях до дверей і вийшла у вимощений кам'яними плитами коридор. У його дальньому кінці, всередині вежі, звивалися вгору гвинтові сходи. Підібравши спідницю, Ребекка прудко й упевнено збігла ними нагору, і батько рушив за нею, але дещо статечніше. Досягши балкону вежі, вона виступила на сліпуче сонце.

Двійнята витанцьовували в небезпечній близькості від низенького парапету. Дівчина схопила обох — кожною рукою по штуці — і відтягнула назад. А ще поглянула долі з висоти консульського палацу. Внизу простяглися дахи й мінарети Хартума. Обидва рукави Нілу видніли як на долоні — на багато миль в обох напрямках.

Сеффрон старалася витягти руку з хвату Ребекки.

— «Ібіс»! — репетувала дівчинка. — Дивися! «Ібіс» пливе!

Вища й смаглявіша із сестер, вона була неслухняна й норовлива, як хлопчик.

— «Безстрашний ібіс», — проспівала Ембер — тендітна білявочка із солодкозвучним голоском, який не зраджував її навіть від хвилювання. — То Райдер на «Безстрашному ібісі».

— Для тебе — «містер Райдер Кортні», — поправила її Ребекка. — Ніколи не називай дорослих просто на ім'я. І не змушуй мене знову нагадувати про це.

Але жодна із сестричок не взяла зауваження близько до серця. Усі троє нетерпляче вдивлялися в далеч Білого Нілу, де плив до них за течією симпатичний білий пароплав.

— Він наче зроблений із цукрової глазури, — промовила Ембер, яка успадкувала всю сімейну вроду — янгольське личко з кирпатеньким носиком і величезними блакитними оченятами.

— Ти кажеш це щоразу, коли він прибуває, — незлобиво зауважила Сеффрон. Вона була антиподом сестри — з очима кольору темного меду, розсипом дрібного ластовиння, який підкреслював її високі вилиці, й широким усміхненим ротиком. Дівчинка здійняла на Ребекку оті свої медові очі, в яких зблиснув пустотливий вогник.

— Райдер — твій *кавалер*, чи не так? — Це слово було найновішим надбанням її лексикону, але оскільки Сеффрон уживала його суто щодо Райдера Кортні, то Ребецці воно здавалося претензійним і, не знати чому, обурливим.

— Це не так! — згорда відповіла вона, приховуючи роздратування. — І не треба зухвальства, міс Усезнайка.

— Він везе гори їжі! — Сеффрон вказала пальчиком на валку з чотирьох містких барж-плоскодонок, яку буксировав «Ібіс».

Ребекка відпустила рученята двійнят і, затулившись від сліпучого сонця дашками обох долонь, побачила, що Сеффрон не помилялася. Принаймні на двох баржах високо громадилися мішки дурри — основної зернової культури Судану.

Дві інші було навантажено всякою всячиною, оскільки Райдер — один із найбагатших купців на тутешніх ріках. Низка його факторій, з інтервалами миль так у сто, тяглася по берегах обох Нілів від місця впадіння Атбари на півночі до Гондокоро й глибин Екваторії на півдні, а на схід від Хартума — по Блакитному Нілу й далі, на Ефіопське нагір'я.

Саме тепер на балкон ступив Девід.

— Слава Господу милосердному, що він тут, — неголосно видобув консул. — Це ваш останній шанс урятуватися. Кортні зможе забрати вас і ще сотні наших біженців із собою, униз по річці, і вирвати з мерзенних пазурів Магді.

На цих словах із-за Білого Нілу почувся артилерійський постріл. Усі вони вмить обернулися й побачили, як на протилежному березі з жерла крупнівської гармати дервішів в'ється димок. А ще за секунду з поверхні ріки, за сотню ярдів від судна, що підпливало, здійнявся гейзер бризок. Спінені води забарвило жовтим від вибуху пікринової кислоти.

Ребекка затисла долонею рота, тамуючи стривожений скрик, а Девід сухо зазначив:

— Молімося, щоб їх навідники, бува, не перевершили себе.

Одна за одною й решта дервішських гармат дали протяжний, розкотистий залп, так що води довкола невеличкого судна скипали й плескалися від розривів снарядів. Шрапнель хльостала поверхню ріки, неначе тропічна злива.

Відтак із викликом, на повен голос, загриміли всі великі барабани армії Магді та заревіли сурми. З-за глинобитних будівель вироїлися вершники — хто на коні, хто на верблюді — і галопом поскакали вздовж берега, силкуючись не відставати від «Ібіса».

Ребекка кинулася до мідної підзорної труби, що належала батькові та, як завжди, стояла на тринозі в дальньому кутку, біля самого парапету, націлена через ріку на цитадель ворогів. Зіп'явшись навшпиньки, вона дотяглася до окуляра, навела лінзу на фокус і розвернула цю оптику, впіймавши в об'єктив рій дервішської кавалерії, напівприхований хмарами червоної

куряви, яку здіймали на скаку копита їхніх тварин. Вони, здавалося, були так близько, що дівчина змогла розгледіти вирази їхніх лютих чорних облич, ледь не читала по губах погрози та лайку й майже чула жакливий бойовий клич: «Аллах акбар! Немає Бога, крім Аллаха, і Мухаммад — Пророк Його».

Ті верхівці були ансарами — «помічниками» — елітними драбантами Магді. На кожному пишалася *джиба* — строката клаптева туніка, що символізувала лахміття, яке вони, мовляв, тільки й могли дозволити собі носити, доки не розпочали *джи-хаду* проти безбожників, невірних, гяурів. Озброєні самими лише списами й камінням, ансари за останніх пів року розгромили три армії іновірців, перебивши солдатів до останньої людини. А тепер тримали в облозі Хартум, хверцюючи у своїх клаптевих сорочках — знаку неприборканості відваги й віри в Аллаха та Його Магді, довгоочікуваного месію. Вони скакали, розмахуючи дворучними палашами й пострілюючи з карабінів Мартіні-Генрі — трофеїв, здобутих у переможених ворогів.

Упродовж усіх місяців облоги Ребекка не раз бачила такі вияви войовничості, тож перевела об'єktiv на середину ріки й там, минаючи ліс сплесків від снарядів і пінистих бризок, упіймала в чіткий фокус знайому постать на капітанському містку пароплава. Райдер Кортні, спершись на поручні, спостерігав за витівками тих, хто намагався його вбити, з ледь помітним виразом веселості. Уже на її очах він випростався, витяг із рота довгу чорну сигару та щось сказав стерновому, який слухняно повернув штурвал так, що кільватерний слід «Ібіса» став вигинатись у бік хартумського берега ріки.

Нехай як там дражнила Сеффрон, а від побаченого в Ребекки не тьохнуло серце. (Тут вона подумки всміхнулася, бо в кожному разі навряд би впізнала таке відчуття.) Дівчина вважала себе непідвладною отим приземленим переживанням. А все ж її до болю захоплював спокій Райдера перед лицем настільки явної небезпеки. За мить додалося й ще дещо — тепла хвиля приязні. «Але ж у зізнанні, що ми з ним дружимо, немає нічого поганого», — заспокоїла себе Ребекка

й одразу стривожилася за нього. «Молю Тебе, Господи, вбережи його цілим в епіцентрі цього урагану», — прошепотіла вона, а Бог, здавалося, саме слухав.

У неї на очах, просто над головою Райдера, картечина пробила в трубі рваний отвір, крізь який повалив із котла чорний дим. Той навіть не озирнувся, а тільки знову затягся сигарою й випустив довгу стьожку сірого тютюнового диму, яку розвіяло вітром. На ньому була біла бруднувата сорочка з відкритим коміром і високо засуканими рукавами. Великим пальцем Кортні зсунув на потилицю крисатого капелюха, сплетеного з пальмових вай. Як глянути побіжно, то він здавався приземкуватим, але таку ілюзію породжували широкі, сажневі плечі та обхват накачаних важкою працею біцепсів. Але вузька талія й те, як він, стоячи поруч, височів над стерновим-арабом, спростовували це хибне враження.

Девід узяв своїх молодших донечок за руки, щоб ті залишалися біля нього, і, звисившись через перила, гукнув до когось унизу, на палацовому повір'ї:

— Генерале, дорогий мій, як ви гадаєте — чи не можна наказати канонірам відкрити вогонь у відповідь, щоб відволікти ворожу увагу від пароплава містера Кортні?

У його тоні звучала пошана.

Ребекка глянула вниз і побачила, що батько звертається до командувача єгипетського гарнізону, який обороняє місце. Генерал Гордон-«Китайський» був героєм імперії, переможцем у війнах по всьому світові. Своє прізвисько він заслужив у Піднебесній, де його «Всезвитяжна армія» стала легендою. Покривши голову червоною фескою, той саме вийшов зі штабу в південному крилі консулату.

— Канонірам уже віддано належний наказ, сер.

У різкій, карбованій відповіді Гордона вчувалося роздратування. Він був не з тих, кому треба нагадувати про обов'язок.

Навіть там, де стояла Ребекка, генерала було добре чути. Казали, що його голос без зусиль долинає на інший край поля бою, де кипить шалена баталія.

За кілька хвилин єгипетська артилерія, розгорнута в прибережній частині міста, відкрила безладний вогонь. Попри дрібнокаліберні гармати застарілого зразка — гірські, шестифунтові¹, крупнівські — і мізерний запас старезних снарядів, які часто не розривалися, на погляд кожного, кому не звикати до недолугості номерів-єгиптян, влучність стрільби вражала. У чистому небі, якраз над батареями дервішів, постали кілька хмар чорного шрапнельного диму: впродовж усіх місяців від початку облоги навідники з обох боків устигли пристрілятися до позицій одне одного. Вогонь магдистів помітно послабшав. А білий пароплав — і досі неушкоджений та з низкою барж на буксирі, — досягши місця, де зливалися дві ріки, круто повернув на правий борт і зайшов у гирло Блакитного Нілу, де майже вмить сховався за міськими будівлями від гармат на західному березі. Позбувшись своєї здобичі, дервішські батареї змовкли.

— Можна, будь ласка, ми спустимося на причал, щоб привітати його? — І Сеффрон потягла батька до сходів. — Бекі, ходімо — гайда зустрічати твого кавалера.

Квапливо простуючи кризь занедбані, вибілені сонцем сади біля палацу, родина побачила, що й генерал Гордон прямує до гавані, а група його єгипетських офіцерів підбігцем поспішає за ним. Зразу за брамою лежав кінський труп, який загородив пів дороги. Жертва заблуканого снаряду дервішів, він валявся там уже десятий день — із роздутим животом і зяючими ранами, в яких кишіли опариші. Над ним дзизкучою сизою хмарою роїлися мухи. Решта запахів обложеного міста теж не були благовонними, але сморід гнилої конини робив цю суміш пекельною. Кожен ковток повітря, здавалося, застрягав у горлі Ребекки, до якого ще й підступала нудота. Вона щосили опиралася цим позивам, щоб не згнатьбити себе й честь батькової посади.

А от двійнята старалися переплюнути одна одну в пантомімі огиди. Із викриками «Фу-у!» та «Смердю-ю-ючка!» обидві

¹ ≈ 3 кг.

згиналися навпіл і, реалістично вдаючи блювотне кавкання, заходилися сміхом від взаємного захоплення такою відвертою театральщиною.

— Ану годі вам, малолітні дикунки! — grimнув, насупившись, Девід і замахнувся на них ціпком зі срібним набалдашником. Сестрички заверещали, вдаючи переляк, а тоді чкурнули в бік гавані, перестрибуючи купи руїн від розбомблених і вигорілих будинків. Ребекка з батьком закрокували якомога швидше, але не встигли проминути й митниці, як зіткнулися з юрбою містян, які рухалися в тому самому напрямку.

Туди текла невпинна ріка люду — каліки й жебраки, раби та солдати, багаті жінки, яким прислужували невільники, і не переобтяжені одягом повії народності галла¹, урядові чиновники й угодовані работорговці з діамантовими й золотими перснями на пальцях. Матері з немовлятами, прив'язаними за спиною, волокли в обох руках іще й по неслуху-реві. Кожен із них мав на меті лиш одне — дізнатися, який вантаж доправив пароплав і чи нема бодай примарної надії на порятунок із цього пекла в мініатюрі, на яке перетворився Хартум.

Товкотнеча швидко поглинала двійнят, тож Девід посадив Сеффрон на плечі, а Ребекка тим часом схопила Ембер за руку, і обоє стали протискуватися вперед. У натовпі впізнавали високу й статечну постать британського консула й давали дорогу. Вони добулися до крайки води всього на кілька хвилин пізніше за генерала Гордона, який гукнув до них — приєднуйтеся, мовляв.

«Безстрашний ібіс», напереріз течії, підходив до берега. А діставшись тихіших, безпечніших вод за пів кабельтова від причалу, віддав буксирні троси, і всі чотири баржі за його кормою рядочком стали на якір — носами проти потужного плину Блакитного Нілу. Райдер Кортні поставив на кожну озброєних вартових — охороняти вантажі від мародерів. А далі став за стерно й підвів пароплав до причалу.

¹ Образлива назва народу оромо, який живе в Ефіопії та на півночі Кенії.

Щойно він опинився в межах чутності, як двійнята заверещали на знак привітання: «Райдере! Ми тут! Ти гостинця привіз?» Попри гомін юрби, той уловив ці слова, а невдовзі помітив і Сеффрон, що примостилася в батька на плечах. Тож вийняв із рота сигару, щиглем послав її у воду за бортом, потягнувся до шнура від гудка і, коли високо вгору зі співом злетів струмінь пари, послав тій повітряний поцілунок.

Малявка зайшлася хихиканням і завовтузилася, немов цуценя, що виляє хвостом.

— Хіба він не найшикарніший кавалер на світі?

І зиркнула на старшу сестру.

Ребекка не стала зважати на сказане, а Райдер одразу ж перевід погляд на неї і зняв капелюха зі своїх густих темних кучерів, які лисніли від поту. Під сонцем пустелі його руки та обличчя засмагли до кольору тикового дерева, крім кремової смужки біля самого волосся, де шкіру захищав капелюх. Присівши в реверансі, вона всміхнулась у відповідь. Сеффрон, подумалось їй, мала рацію: він і справді був досить привабливий, а надто коли всміхався, проте в кутиках його очей виднілися «гусячі лапки». «Який він старий! — промайнуло в голові. — Йому, не інакше, всі тридцять».

— Гадаю, він небайдужий до тебе, — висловила свою авторитетну думку Ембер.

— Не смійте починати вашу несусвітну нісенітницю, мадемуазель, — застерегла її Ребекка.

— ...Несусвітну нісенітницю, мадемуазель, — тихенько повторила сестричка, репетируючи ці слова, які за першої ж нагоди мала обернути проти Сеффрон.

* * *

А на річці всю увагу Райдера Кортні поглинав пароплав, якого той підводив до пристані. Розвернувши його носом проти течії, він, спритно перемкнувши важіль дроселя, зупинив там плавзасіб і, відвівши стерно, дав тому боком продрейфувати за

плином, доки не вдариться сталевим бортом об кранці, що звисали з причалу. Матроси кинули швартови портовикам, які стояли на пірсі, а ті впіймали кінці й прив'язали до кнехтів. Райдер повернув руків'я телеграфу, у машинному відділенні вдарив гонг, і з люка висунулася голова механіка — Джока Мак-Крампа. Його лице вкривали темні розводи мастила.

— Слухаю, капітане?

— Тримай судно під парами, Джоку. Хтозна, коли воно може негайно нам знадобитися.

— Єсть, капітане. Атож — нам тільки смердючих дикунів на борту бракувало.

І механік стер жмутком дрантя мастило зі своїх величезних мозолястих ручиськ.

— Залишаєшся за старшого, — сказав йому Райдер і скочив через поручні на причал. Він рушив туди, де в оточенні свого штабу на нього чекав генерал Гордон, але не пройшов і дюжини кроків, як юрба обступила його, піймавши, наче рибу в невід.

Нуртівний клубок місцевих і прийшлих арабів оточив визволителя, хапаючи за вбрання.

— Ефенді, молю вас, ефенді, у мене десять дітей і чотири дружини. Візьміть нас пасажирами на свій прекрасний корабель, — благали вони арабською й ламаною англійською, тицяючи в обличчя пачки банкнот. — Тут сотня єгипетських фунтів. Це все, що я маю. Ефенді, візьміть — і я вознесу Аллаху молитви за ваше довголіття.

— Тут золоті соверени вашої королеви! — пропонував інший, подзенькуючи парусиновим капшуком, немов тамбурином.

Жінки знімали із себе прикраси — важкі золоті браслети, каблучки й кольє з іскристими самоцвітами.

— Мене й дитину. Візьміть нас із собою, вельможний пане.

І сунули йому під носа своїх немовлят — верескливих крихтних горопашок із запалими від голоду щічками, подекуди

вкритих лезіями й виразками від цинги та в закаляних жовтим, неначе тютюн, холерним проносом пов'язках на стегнах. Усі вони пхалися, відштовхуючи одне одного, щоб дотягтися до нього. Одну із жінок повалили навколішки, і та впустила свого малюка під ноги натовпу, який напивав. Його крики все слабшали — дитя затоптували на очах. Урешті чиясь підбита цвяхами сандалія роздушила яечну шкаралупку черепа, і немовля зненацька змовкло й завмерло, непорушно лежачи в куряві, наче загублена лялька.

Райдер Кортні заревів від люті й заходився гамселити кулаками направо й наліво. Ударом у щелепу зваливши додолу товстого турка-купця, він виставив плече і вривався в товкотнечу ошалілої людності. Там кинулися врозсіп, пропускаючи його, а дехто розвернувся до «Безстрашного ібіса» й пробував видертися на палубу.

Але біля поручнів їх зустрічав Джок Мак-Крамп із розвідним ключем у руці та п'ятьма матросами за спиною — ті були з баграми та пожежними сокирами. Механік розчепив голову першого ж чоловіка, який намагався залізти на борт, і той повалився у вузьку смужку ріки між судном і кам'яною пристанню, зник під водою й більше не винирнув.

Райдер усвідомив нову небезпеку й спробував прорватися назад на пароплав, та навіть він не міг прокласти собі шляху крізь суцільний затор із тіл.

— Джоку, відведи судно від берега й стань на якір біля барж! — закричав він.

Попри гамір юрби, той почув його голос і махнув ключем — мовляв, зробимо. А далі скочив на капітанський місток і віддав екіпажу короткий наказ. Не марнуючи часу на віддання швартовів, матроси просто перерубали кінці кількома точними помахами сокир. «Безстрашний ібіс» розвернувся носом проти течії, але не встиг навіть набрати досить ходу, щоби почати слухатися стерна, як іще кілька біженців спробували заплигнути на нього з причалу. Четверо не достригнули, і стромина потягла їх за собою. А п'ятий таки вхопився

за поручні й повис за бортом, силкуючись підтягтися на палубу та благаючи команду змилюватися над ним.

Башит, боцман-араб, підступивши до поручнів, єдиним змахом сокири відтяв, наче бритвою, чотири пальці на його правій руці. Вони попадали на металеву палубу, немовби підсмажені свинячі сосиски. Жертва заверещала й шубовснула в ріку. А боцман відфутболив обрубки за борт, витер об поділ туніки скривавлене лезо й подався діставати з рундука становий якір. Джок розвернув судно поперек течії та заякорив перед валкою барж.

У натовпу вирвався розпачливий зойк, але Райдер люто зиркнув і стис кулаки. Там уже знали напевне, що саме віщує цей жест, і задкували від нього. А генерал Гордон тим часом звелів загонові своїх солдатів покласти край заворушенню. Примкнувши багнети, ті шеренгою рушили в наступ, нокаутуючи прикладами тих, хто ставав у них на шляху. Під їхнім натиском юрба подалася й зникла у вузьких провулках Хартума. Залишилися тільки мертве маля, його скривавлена матір, що голосила над ним, та з пів дюжини приголомшених бунтівників, які сиділи, стогнучи, в калюжах власної юшки. А турок, якого звалили долі Райдер, лежав пластом, не ворушачись, і гучно хрипів.

Кортні роззирнувся довкола, шукаючи Девіда з доньками, але консул повівся розважливо, забравши їх під захист свого палацу за перших же виявів заворушення. І Райдеру відчутно полегшало. А відтак він побачив, що до нього простує генерал Гордон, переступаючи через сміття й тіла.

— Добрий день, генерале.

— Як ся маєте, містере Кортні? Радий вітати вас. Сподіваюся, подорож минула без пригод?

— Приємна видалася мандрівка, сер. Через Судд пройшли легко — о цій порі він добряче промитий, тож верпувати пароплав не довелося.

Жоден і словом не згадав про той «прогін крізь стрій», який улаштували судну дервішські батареї, чи заворушення, що ними привітало його місто.

— Дивлюся, сер, ви завантажені під зав'язку?

І Гордон, що був на добрих шість дюймів нижчий, глянув на Кортні знизу вгору своїми разючими очима — того ж сталевого відтінку блакиті, що й опівденне небо над пустелею. Небагато з тих, хто в них зазирає, могли їх забути. Вони гіпнотизували, сповнені магнетизму, — зримий вияв залізної впевненості генерала в собі й непохитної віри в Бога.

Райдер умить збагнув суть запитання.

— На моїх баржах півтори тисячі мішків дурри — кожен вагою в десять кантарів.

Кантар, арабська міра ваги, приблизно дорівнював англійському центнерові¹.

Очі Гордона зблиснули, наче огранені сапфіри, і він лягнув себе ціпком по стегну.

— Славна робота, сер. Бо гарнізон і все цивільне населення сильно недоїдають. А ваш вантаж цілком може допомогти нам протриматися, доки з Каїра прибуде колона для деблокади.

Зачувши таку оптимістичну оцінку, Райдер Кортні здивовано закліпав очима. У хартумську пастку потрапило близько тридцяти тисяч душ. Навіть на голодному пайку ця орава зжирала із сотню мішків на день. За останніми повідомленнями, які надійшли, перш ніж дерев'яні перерізали телеграфний кабель на північ, колона деблокування досі комплектувалася в дельті, готуючись вирушити не раніше ніж за кілька тижнів. Але навіть тоді від них до Хартума було більш як тисяча миль. Дорогою довелося б подолати пороги й перетнути Матір Каміння — жахливу пустелю. А відтак пробиватися через дерев'яні орди, які контролювали значні прибережні смуги, доки їм удалося б дістатися міста й зняти облогу. Півтори тисячі мішків дурри було й близько не досить, щоб годувати Хартум хтозна-скільки часу. Але тут він збагнув, що Гордонів оптимізм був найкращим щитом генерала. Людина

¹ ≈ 51 кг.

на кшталт нього не могла дозволити собі, визнавши безнадійність становища, впасти у відчай.

І він кивнув на знак згоди.

— Ви даєте мені дозвіл розпочати продаж зерна, генерале?

У місті було введено воєнний стан. Тож будь-який розподіл продовольства без особистої санкції Гордона потрапив під заборону.

— Сер, я не можу дозволити вам продавати провізію. Населення мого міста голодує. — Райдер зауважив це використання присвійного займенника. — Якщо я дозволю вам виставити збіжжя на ринку, це призведе до накопичення запасів у багатих перекупників на шкоду біднякам. А так кожен отримає порівну. Я особисто простежу за роздаванням. У мене не залишається вибору, окрім як реквізувати весь вантаж. А вам, звісно, буде виплачено справедливую компенсацію.

Витріщивши очі, Райдер на мить онімів. Але відтак здобувся на слово:

— Справедливу компенсацію, генерале?

— Станом на кінець останніх жнив за мішок дурри на міському базарі давали шість шилінгів. Такою, сер, була й досі є справедлива ціна.

— Генерале, під кінець останніх жнив не було війни та облоги, — парирував капітан. — Ваші шість шилінгів не враховують грабіжницької ціни, яку я змушений був заплатити. А також не відшкодовують мені всіх труднощів, з якими я стикався, транспортуючи своє сорго, і чесної вигоди, на яку цілком заслуговую.

— Не маю сумніву, містере Кортні, що шість шилінгів залишать вас із достатнім прибутком. — Тут Гордон жорстко глянув на нього. — У цьому місті оголошено воєнний стан, сер, тож спекулянтів і приховувачів продовольства чекає суворий вирок трибуналу.

Райдер знав, що це не порожня погроза. Він не раз бачив, як людей піддавали тілесному покаранню або розстрілювали без суду й слідства за найменше невиконання обов'язку чи

незгоду з наказами цього чоловічка. Розстібнувши нагрудну кишеню кітеля, генерал вийняв звідти свого записника. Відтак швидко настрочив щось у ньому, вирвав аркуша й простяг його співрозмовнику.

— Це моя особиста розписка на суму в чотириста п'ятдесят єгипетських фунтів. Її може бути оплачено в казначействі хедива в Каїрі, — жваво видобув Гордон. Хедивом титулувався правитель Єгипту. — А що то за решта вашого вантажу, містере Кортні?

— Слонова кістка й дикі птахи та тварини в клітках, — відказав невдоволений Райдер.

— Їх можете вивантажувати на свій склад. Наразі вони мене не цікавлять, хоча пізніше може постати потреба забити звірину на м'ясо для населення. Скільки часу вам знадобиться, сер, на підготовку пароплава з баржами до відплиття?

— До відплиття, генерале? — Під шаром засмаги той зблід, передчуваючи, що станеться далі.

— Я реквізую ваші плавзасоби для перевезення біженців униз по ріці, — пояснив йому Гордон. — Вам буде надано необхідне паливо для живлення пароплавних котлів. За цей рейс ви отримаєте відшкодування з розрахунку два фунти на пасажира. За моєю оцінкою, на борт можна взяти п'ятсот жінок, дітей і глав родин. Я особисто розгляну кожну заявку й ухвалю рішення щодо черговості евакуації.

— І заплатите мені ще одним папірцем, генерале? — приховуючи іронію, поцікавився Райдер.

— Саме так, містере Кортні. Ви зачекаєте в Метеммі на прибуття сил деблокади. Мої пароплави вже там. Ваші уславлені лоцманські вміння стануть у великій пригоді під час навігування крізь тіснину Шаблука.

Гордон-«Китайський» зневажав усе, що мав за жадібність і поклоніння Мамоні. Коли хедив Єгипту запропонував йому платню в десять тисяч фунтів за виконання цієї вкрай небезпечної місії — евакуації із Судану — той наполіг на зменшенні

її до двох. У нього було власне уявлення про свій обов'язок перед людьми та Господом.

— Звольте підвести свої баржі до пірсу, і мої війська охоронятимуть їх під час розвантаження та перенесення дурри на митний склад. Операцію очолить мій офіцер, майор аль-Фарок. — Гордон кивнув на єгиптянина, що стояв поруч нього, і той недбало віддав Райдерові честь. Майор мав млясті темні очі й сильно пахнув помадом для волосся. — А наразі, сер, мушу перепросити. У мене багато справ.

* * *

Як офіційна господиня дому генерального консула Її Британської Величності в Судані, Ребекка відповідала за ведення палацового господарства. Цього вечора під її керівництвом слуги накрили стіл на терасі, яка виходила на Блакитний Ніл, щоб гості за вечерею могли насолодитися річковим вітерцем. Коли сідатиме сонце, служники мали розпалити жаровні з листям і гіллям евкаліпта: їхній дим спонукав москітів триматися на віддалі. А генерал Гордон люб'язно забезпечив розваги: щовечора грав військовий оркестр і влаштували феєрверк — видовище, покликане відволікати хартумське населення від злигоднів і нестатків облоги.

Ребекка потурбувалася, щоб сервіровка мала шикарний вигляд. Консульські срібло та кристаль були натерті до сліпучого блиску, а скатертина й серветки аж сяяли білизною, мовби янгольські крила. На жаль, меню аж ніяк не відповідало цій планці. Закускою мав стати суп із насіння череди й плодів шипшини, зібраних поміж запустіння палацового саду. За ним подадуть паштет із меленої дурри й вареної пальмової серцевини, а вінчатиме трапезу делікатес — філе пелікана.

Здебільшого вечорами Девід займав позицію на терасі над рікою з двостволкою Перді напоготові, чекаючи, доки водоплавна птиця не полетить над головою у свої гнізда. А в нього за спиною стояли двійнята, тримаючи решту рушниць.

Таку смертоносну тріаду йменували «поперемінним вогнем». Батько вважав, що кожна жителька Африки — цього континенту диких звірів і ще дикіших людей — має вміти поводитися зі зброєю. Під його наставництвом Ребекка вже стала майстринею в стрільбі з пістолета. Зазвичай шістьма пострілами з важкого револьвера Вемблі їй із десяти кроків вдавалося збити принаймні п'ять порожніх консервних бляшанок із кам'яного парапету вздовж краю тераси, щоб вони дзигами летіли в нільські води.

Двійнята були поки замалі, щоб витримувати віддачу від «Перді» чи «Вемблі», але він так натренував їх подавати зброю, що ті стали не менш прудкими та спритними, ніж професіональний помічник мисливця на куріпок де-небудь на йоркширському вересовищі. Щойно батько спорожнював обидва стволи, як Ембер хапала в нього з рук розряджену рушницю, а Сеффрон простягала запасну. Доки той шукав цілі й знову стріляв, донечки досилали в патронник набій, готуючись подати йому дробовик, щойно він простягне по нього руку. Гуртом у них виходило підтримувати дивовижну швидкість вогню.

Девід був уславленим снайпером і рідко марнував хоч заряд. Під схвальне повискування дівчаток він часом міг одного за одним підстрелити на льоту п'ять або й шість чирків, зграя яких проносилися високо вгорі. У перші тижні облоги над терасою регулярно з'являлися дикі качки, чирки, широконоски, а також екзотичніші види, як-от єгипетські гуси та великі чирянки — і всі вони були важливими додатками до запасів палацової комори. Але віцїліле птаство швидко зробило висновки, і тепер його каравани далеко облітали те згубне місце. Лише дурніша й гірша на смак птиця досі потрапляла на стіл завдяки влучності Девіда. Його останніми жертвами стали двійко важкокоздобих пеліканів.

На гарнір Ребекка планувала подати варені листки та стебла священної для єгиптян водяної лілії. Рекомендуючи її увазі цю рослину, Райдер Кортні сказав, що наукова назва їй —

*Nymphaea alba*¹. Він тонко й ґрунтовно розбирався в усьому, що стосувалося природознавства. Чарівні квіти та пустила на салат: їхній перцевий смак допомагав приховати, що пеліканяче м'ясо сильно відгонило рибою. Таке латаття росло у вузькому каналі, що відділяв їхнє місто від материка. О цій порі води в ньому було по пояс, але в сезон низького Нілу він пересихав. Генерал Гордон кинув свої війська на його розширення та поглиблення, звелівши перетворити канал на рів і цим зміцнити хартумські фортифікаційні споруди. Проте ті, на превелике невдоволення Ребекки, разом знищували й джерело цієї поживної смакоти.

Погреби консульства стояли майже голі, за винятком ящика шампанського «Крюг», яке батько беріг, щоб відсвяткувати прихід із півночі сил деблокади. Однак Райдер Кортні, приславши до них Башита — із повідомленням, що приймає запрошення, — заодно передав три гарбузи-горлянки з *теджем* — міцним тубільним медовим пивом, яке на смак було подібне до поганенького сидру. Ребекка хотіла розлити його по кришталевих карафах, як-от для кларету, надавши йому значущості, на яку те зазвичай не заслуговувало.

А тепер додавала останні штрихи до вже завершених приготувань для банкету та прикрашала стіл олеандрами з їхніх занехаяних садів. За годину мали прибути перші гості, а її батько й досі не повернувся після щоденної наради в командувача гарнізону. Вона трішки хвилювалася через те, що Девід може спізнитися й зіпсувати цей вечір. Проте потай відчувала полегшення, бо генерал Гордон запрошення відхилив: так, він був велетнем, святим, героєм імперії — але зневажав світський лоск. Розмову вів потаємно й побожно, а почуття гумору в нього, м'яко кажучи, змушувало бажати кращого — якщо той узагалі його мав.

Аж тут зачулися знайомі кроки батька, які луною розлягалися по галереях, і вивищений голос, що гукав когось зі слуг.

¹ Латаття біле (*лат.*).

Коли він ступив на терасу, Ребекка підбігла привітатися з ним. Той також обійняв її, але якимось відсторонено й холодно. Зробивши крок назад, дочка уважно глянула йому в обличчя.

— Тату, що таке?

— Завтра ввечері ми залишаємо місто. Генерал Гордон наказав негайно евакуювати всіх громадян Британії, Франції й Австрії.

— Чи означає це, що й ти поїдеш із нами, таточку? — Тепер вона рідко вживала це дитяче пестливе звертання.

— Виходить, що так.

— А на чому ми вирушимо?

— Гордон реквізував у Райдера Кортні його пароплав та баржі й наказав тому відпливти вниз по річці, прийнявши на борт усіх нас. Я намагався заперечувати, але марно. Цей чоловік непохитний — його не збити з обраного шляху. — А відтак Девід широко всміхнувся, схопив її за талію й закружляв у вальсі. — Правду кажучи, мені сильно полегшало від того, що не я мусив ухвалювати це рішення й що тебе та двійняток доправлять у безпечне місце.

А годину по тому Ребекка й Девід стояли під канделябром у фое, вітаючи гостей — майже самих чоловіків. Ще кілька місяців тому майже всіх білих жінок було евакуйовано на північ, у дельту, на борту генералових калош-пароплавів. Тепер же ці судна стояли далеко на півдні, у Метеммі, чекаючи на прибуття сил деблокади. Ребекка з дівчатками були серед небагатьох європейок, які й досі залишалися в місті.

Двійнята скромно стояли за спиною батька, домігшись від старшої сестриці дозволу зустріти Райдера й помилуватися феєрверком, перше ніж їхня нянька, Назіра, спровадить обох у дитячу. Та піклувалася колись і про саму Ребекку, тож стала шанованою членкинею родини Бенбруків. Тепер вона височіла позаду своїх підопічних, готова негайно втрутитися, щойно годинник почне бити дев'яту. На превелике розчарування дівчаток, Райдер Кортні з'явився останнім, але щойно він переступив поріг, як обидві захихотіли й заперешіптувались.

— Який красунчик, — зауважила Сеффрон, удавано умліваючи.

Нянька щипнула її й тихенько сказала арабською:

— Навіть якщо тобі довіку не стати леді, поводитися наче леді ти мушиш навчитися, Сеффі.

— Ніколи ще не бачила його при повному параді, — погодилася з сестричкою Ембер. На Кортні був фасонистий «смокінг», які недавно ввів у моду принц Вельський, — приталений і з атласними вилогами. Його скопіював із «Лондон ілюстрейтед нюз» каїрський кравець-вірменин. Райдер носив смокінг з невимушеною елегантністю, попри різкий контраст із м'якими повсякденними штанами. Його лице було свіжопоголене, а волосся виблискувало у світлі свічок.

— О, дивися — він приніс нам подарунки! — Ембер помітила, що його нагрудна кишеня по-зрадницькому випиралася. Вона одразу бачила такі нюанси — навченим жіночим оком.

Той потис п'ятірню Девіду і вклонився Ребецці, але не став на французький манір цілувати її ручку — цей жест уподобали чимало членів дипломатичного корпусу, що прибули перед ним. А відтак підморгнув двійняткам, які, тамуючи хихотіння, затулили роти долоньками й присіли в кніксенах.

— Чи можу я просити про честь супроводити вас на терасу, прекрасні леді? — тут Райдер галантно вклонився.

— *Vi, vi, мусью*¹, — велично відказала Сеффрон, і це було вже занадто — її сестра заледве втримала себе в руках.

Кортні запропонував кожній руку (трішки пригнувшись, щоб ті могли дотягтися) й вивів їх назовні крізь французьке вікно. Слуга в синьому тюрбані та білій туніці приніс їм по склянці лимонаду, приготованого з тих нечисленних цитрин, які ще залишалися на деревах садка, і Райдер роздав своїм дамам презенти — колье з намистинок зі слонової кістки, вирізьблених у формі крихітних тварин: левів, мавп і жирафів.

¹ Oui, oui, monsieur (*спотвор. фр.*) — так, так, мсьє.

Він особисто застібнув замочки в них на шийках. Двійнята були зачаровані.

І тут, як на замовлення, заграв військовий оркестр — на майдані поруч старого невільничого ринку. Відстань зменшила звук до приємної гучності, а музиканти успішно оздобили знайомий репертуар із польок, вальсів і маршів британської армії звабливими кадансами Сходу.

— Заспівай нам, Райдере, — ох, ну будь ласочка! — змолилася Ембер, а коли той зі сміхом похитав головою, заходилася апелювати до батька: — Татусю, прошу — нехай заспіває.

— Містере Кортні, моя дочка має рацію. Вокал зробив би цей вечір нескінченно приємнішим.

Той не змусив себе довго вмовляти, і незабаром усі вже притупували ногами й плескали в долоні в такт мелодії. А ті, хто підозрював співочий хист і в собі, підтягували рефрен до «Через море на Скай»¹.

Відтак почався феєрверк — щовечірня забава від генерала Гордона. З неба пролився зорепад зелених, червоних і блакитних вогнів із корабельних сигнальних ракет, і глядачі захопали й заахали в замилюванні. З дальнього берега Нілу дервішський канонір, якого Девід охрестив «Бедламським бедуїном», послав кілька зарядів картечі туди, звідки, як він гадав, їх запускали. Але, як і завше, навідник із нього був криворукий, тож ніхто не шукав укриття — натомість усі смачно освистали ці його потуги.

Потому двійнят, попри марні протести, повели вкладати в ліжко, а ліврейнний лакей-араб, постукуючи в бубон, запросив товариство до столу. Апетит мали всі, бо якщо й не голодували, то до цього принаймні вже йшло. Порції були крихітні — кожному на один зуб — але австрійський консул, герр

¹ Шотландська пісня про втечу Красунчика принца Чарлі на острів Скай архіпелагу Внутрішні Гебриди після поразки в битві при Каллодені 1746 року.

Шиффер, заявив, що дієтичний супчик із череди — «чудовий», паштет із серцевини пальми — «поживний», а смажена пеліканина — «вкрай своєрідна». Ребекка переконала себе, що ці слова він задумував як комплімент.

Коли вечеря підійшла до завершення, Райдер Кортні зробив іще дещо — і цим підтвердив свій статус героя дня. Він сплеснув у долоні, і його боцман, Башит, шкірячись, як гаргуйль, ступив на терасу, несучи срібну тацю, на якій причаїлися різьблена пляшка витриманого коньяку «Гайн» і кедровий ящикок кубинських сигар. Щойно склянки було наповнено, а гавани розкурено до червоного, чоловіки стали почуватися привільніше. Розмова перескакувала з одного на інше, але тут до неї приєднався мсьє ле Блан.

— Цікаво, чому це Гордон-«Китайський» відмовився від такої розваги? — хихикав він, як дівчисько, чим украй дратував. — Адже не можна рятувати міць Британської імперії щодоби по двадцять чотири години. Навіть Геракл був змушений відпочивати після подвигів.

Ле Блан очолював бельгійську делегацію, що її надіслав король Леопольд для встановлення дипломатичних контактів із Магді. Наразі його старання не увінчалися успіхом і він, як і решта присутніх, завершив свою місію в обложеному місті. Англійці, що сиділи за столом, звели на нього жалісливі погляди. Однак той був лише невігласом-іноземцем, тож йому пробачили такий афронт.

— Генерал відхилив запрошення на бенкет у час, коли решта населення голодує, — стала на захист Гордона Ребекка. — Гадаю, це демонструє шляхетність його душі. — А відтак поквапилася соромливо додати: — Хоч я і не стверджую, що моя скромна трапеза була розкішним застільям.

Узявши з неї приклад, Девід вибухнув панегіриком непохитному духові генерала та його дивовижним заслугам.

Райдер Кортні й досі не відійшов від останньої демонстрації незламного характеру Гордона, а тому не приєднався до славословного хору.

Літературно-художнє видання

СМІТ Вілбур
Тріумф сонця
Роман

Головний редактор *С. І. Мозгова*
Відповідальний за випуск *О. В. Приходченко*
Редактор *В. В. Пасічна*
Художній редактор *В. О. Трубчанінов*
Технічний редактор *В. Г. Євлахов*
Коректор *О. Є. Шишацький*

Підписано до друку 15.12.2020.
Формат 84x108/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Literaturna». Ум. друк. арк. 36,96.
Наклад 2500 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61001, м. Харків, вул. Б. Хмельницького, буд. 24
E-mail: corp@bookclub.ua

Віддруковано у АТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”»
61052, м. Харків, вул. Різдяна, 11.
Свідоцтво ДК № 3985 від 22.02.2011 р.
www.globus-book.com

- за телефонами довідкової служби (050) 113-93-93 (МТС); (093) 170-03-93 (life); (067) 332-93-93 (Київстар); (057) 783-88-88
 - на сайті Клубу: www.bookclub.ua
 - у мережі фірмових магазинів див. адреси на сайті Клубу або за QR-кодом
- Надсилається безоплатний каталог**

**Для гуртових
клієнтів**

Харків

тел./факс +38(057)703-44-57
e-mail: trade@ksd.ua

Запрошуємо до співпраці авторів
e-mail: publish@ksd.ua

Сміт В.

С50 Тріумф сонця : роман / Вілбур Сміт : пер. з англ. А. Зорницького. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 704 с.

ISBN 978-617-12-8451-7

ISBN 978-1-78576-700-5 (англ.)

Судан, кінець XIX століття. Лідер повстанців Магді оголошує джихад єгипетській владі та підданам Британської імперії. Місто Хартум опиняється в облозі. Удень і вночі барабани магдистів співають про смерть, яка чекає на кожного невірного. Тисячі невинних цивільних загнано в пастку. Магдисти от-от увірвуться в місто. Єдина надія на порятунок — чекати сил деблокади з півночі. У вирі жорстокості переплелися долі купки європейців — безстрашного генерала Чарльза Гордона, торговця-авантюриста Райдера Кортні, сміливої англійки Ребекки Бенбрук, офіцера-шибайголови Пенрода Беллентайна. Втрата коханих і зрадництво друзів, полон і рабство, любов до уворога й криваві сутички на жорнах історії — у цій гарячці так важко вижити! І не втратити найцінніше — людяність.

УДК 821.112.6